

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házasz hordva:	Vidéken postai adóval:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1 „	Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főut 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. post. sor egyszer . . . 6 kr. Bélyegdíj külön . . . 30 kr.
Minden következőnél . . . 4 „ Nyilvtér sora . . . 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Az új vezér.

Budapest, november 28.

n.— Feladataival növekszik a férfi: e mondás igazságát a jelen korban talán egy államférfiúnak pályafutása sem bizonyította annyira, mint **W e k e r l e Sándoré**.

Hitték volna-e arról a finom arcú, piros képű diákgyerekről a székesfehérvári derék ciszterciek, akiknek főgymnasiumuk egyik díszét képezte a hatvanas években, hogy belőle rövid néhány év alatt Magyarország zseniális pénzügyminisztere, megromlott pénzügyeinek biztos kezű szerencsés helyreállítója válik? S mikor a parlamenti zivatorok, elkeseredett pártküzdelmek a magyar alkotmányt sarkaiból való kifordítással fenyegették, gondolt-e valaki arra, — ámbár parlamenti szereplése rögtön első fellépése után bámulatot keltett — hogy e szerény modoru kedves ember, ki ha érdemeit említették, azok bokráról pazar kézzel s önzetlenül mások fejére fonta a koszorút, hogy éppen ő lesz a választott a hullámoknak parancsoló Neptun szerepére, aki mindjárt az első vihar alkalmából be is bizonyította, hogy ő nemcsak választott, a milyen bárki is lehet, de egyuttal hivatott is, a milyen nem mindenki lehet? Ugyszólván egy nap alatt termett a magyar közélet mezején, s mintegy magától értőleg jutott az első helyre: mint a született költőnek a muzsacsókot homlokára, neki az aranyvezéri pálczát már bölcsőjében ajándékozták az istenek!

Mikor a magyar közélet felett már legnagyobb elborulásban volt az ég, mikor a társadalom elemeire szétszakadásal kezdett fenyegetni, mikor a vallási és nemzetiségi viszály tüzet fuvó szörnyetegei kezdtek rémesen feltűnni a láthatáron, mikor a pártküzdelmek viharában már a nemzet államjogi erősségeinek eresztékei is recsegnie, bomladozni kezdtek volna, ekkor, ebben a végveszélyvel fenyegető pillanatban érte el e született vezér a küldetését. S az egész nemzet bizalmával, a tőle várt helyes megoldások iránti szent meggyőződésével veszi őt körül, s ez első napok küzdelmei, egymást követő diadalai rögtön bebizonyították, hogy a nemzet ösztöne helyesen ítél: vezérre talált, kinek valóban a maga erejéből, isten kegyelméből az élen van a helye.

Ime már vonulni kezd a félelmet keltő sötétség. A vallási háboru kigyuladásának veszélye, melyet a liberális és klerikális fanatikuskok két oldalról tele tudóval élesztettek, Wekerle első föllépésére elmult, mert programjából meggyőződött mindenki, hogy a házassági jog állami egységesítését, nem egyházellenes forradalmi tendenciával czélozza, hanem egyfelől a valódi vallásos élet, érzelem szilár-

ditására, tehát a közerkölcs erősítésére, mely a „minden országnak támasza, talpköve”, másfelől pedig a magyar állam tekintélyének helyreállítása végett. Oly hatalmas akkordokban tudott a vezérszempontnak kifejezést adni, hogy zászlaja előtt meghajolt s e tekintetben zászlaja alá csatlakozott az ellenzék élen álló másik vezéri férfiú, gr. **A p p o n y i Albert** is, ki pénteki beszédjében Wekerle előtt tisztelettel hajolt meg.

A kiegyezés magyarzatának kérdése képezi az eltérést a két államférfiú között. Wekerle a kiegyezés számát befejezett egésznek tekinti s azt érintetni nem akarja, nehogy bele kontárkodjanak oly revizionisták is, a kik aztán a magyar érdekek legalább is nem barátai. Apponyi pedig azt mondja, hogy a magyar nemzet haladásának két szárnya van: ha az egyik szárny, a nemzeti aspirációké hiányzik, akkor a másik, a szabadelvűség, a levegőben csak hasztalanul csapkod, haladást elő nem idézhet. A hasonlat költői, de sántit, mert nekünk is vannak a spirációink: mi a kiegyezésben nyert jogunkat nem akarjuk tágítani, de igenis azok keretében Magyarországot, a nemzetet egységessé művelté s a nagy Széchenyi értelmében gazdaggá akarjuk tenni, a dinastia hatalmának alapkövévé, a monarchia erejének fő tényezőjévé. Csak gazdag, egységes nemzet nyujthatja ki kezét magasabb czélok után — ezt mondá Széchenyi, s azért borult el a kétségbeesés ködeiben kedélyvilága, mert nemzete nem rá, hanem az aspirációk merész botor demagógiáira hallgatott.

Hogy Wekerle ez álláspontja, megfogja-e hódítani Apponyit szintén, azt a jövő mutatja meg.

Belföld.

Az állami anyakönyvek.

Az állami anyakönyvekre vonatkozó törvényjavaslatot a kormány, mint értesülünk, még a költségvetési vita folyamán le fogja tenni a képviselőház asztalára. A kormány sulyt fektet arra, hogy a törvényjavaslat közvetlenül a költségvetési törvény megalkotása után, mindenestre még az országgyűlés tavaszi ülészakájának során tárgyalás alá vétessék.

Meskó Sándor főispán.

H i e r o n y m i Károly belügyminiszter **T a l l i á n Bélát**, Csongrád- és Békésmegyei főispánját szemelte ki a belügyminiszteriumban üresedésben levő államtitkári állásra. Az ekként megüresedő **C s o n g r á d megyei főispáni** állással, hir szerint, **M e s k ó Sándor** drt, Csanádvarmegye alispánját kínálta meg. **M e s k ó Sándor** dr elhatározása még nem jutott köztudomásra.

Mi lesz a kaszinóval?

— Az aradi kaszinó-egylet közgyűléséből. —

Szokatlanul nagy számban jelentek meg a kaszinó tagjai a vasárnapi közgyűlésen, mit

némelyek jó, mások rossz ómennek tartottak. Az általános, fokozódó izgatottságot okozta, hogy a megjelentek feszült érdekekkel néztek az ülés elé, mely kulturális szempontból sokkal fontosabb dolgok felett tárgyalt és sokkal nagyobb forduló pontot képez az aradi társadalmi osztályok életében, semmint azt hiani lehetett volna. Az ellentétek mind jobban és jobban kiélesedtek. Azoknak volt igazuk, kik az óriási részvételt és érdeklődést a lázban vergődő beteg végső érdeklődésének tartották. **A z a r a d i k a s z i n ó f e l o s z l á s a m o s t m á r c s a k n e m b i z o n y o s s á v á l t**, s kilátás van arra, hogy a tagok társadalmi állásuk szerint megosztlanaks a két rész: külön-külön fogja magának megalkotni a kaszinóját. Az ülés lefolyása kétségtelenül érdekes volt.

F á b i á n László főispán távollétében **V a r j a s s y József** nyitotta meg az ülést s üdvözlővén a megjelenteket, előadja, hogy a kaszinó fennállásának kérdését sokkal inkább szíven viseli, semmint hogy a válságos percben se próbálna meg valami eszközt annak elintézésére. A kaszinó nagyon kívánatos, de annak fenntartása a tagok részvételnsége, közönye következtében lehetlenné vált. **M a g a r é s z é r ő l** azt ajánlja, hogy küldessék ki egy bizottság, mely aláírási ivatek köröztet minden egyes tagnál. E bizottság aláírásra kérné fel ama tagokat, kik 12 frt évi tagdíj mellett hajlandók fenntartani az egyletet, s annak akár emeleti, akár földszinti helyiségeit. Ha ez nem sikerülne, ugy az igazgatóság is a felosztás mellett van, bár ez egy kissé bajos dolog, amennyiben a felosztáshoz a tagok fele számának jelenléte szükségeltetik, amit pedig összehozni nehezen lehet.

Ha mérlegeljük **V a r j a s s y** indítványát, azt látjuk, hogy ő, bár korántsem hivatott az egylet jelenlegi, sanyaru helyzetével mit sem törődő frakciónak, s bár a kaszinóban uralkodó nyomott hangulat reá is rossz benyomást tesz, mégis teljes erejével az új alapon tervezendő egységes kaszinó mellett van. Am hogyha a terv keresztülvihetetlennek bizonyul, ugy megnyugszik a felosztásban.

Pedig ez csakugyan sok bajjal jár. Nem a tagok számát értve, de az esetleg jövőben megalakuló s a most feloszló kaszinóra nézve. Mert a jelenlegi kaszinónak összes vagyona, könyvtára, készpénze, ingó vagyona a m. tud. akadémiát illeti meg, miután az annak lett megszavazva. Ez még nem volna baj; de az ujonnan szervezendő kaszinó, esetleg kaszinók, minden alap nélkül lesznek kénytelen megkezdeni azt, amit az elszenderült kaszinó hosszú évekkel ezelőtt kezdett meg. És sohasem fogja az előbbi pályafutásában utolérni.

D e V a r j a s s y indítványa, hol az együttmaradást óhajtja, eléggé sajnós, nem lett elfogadva.

Akceptálva lett **T a k á t s y Sándoré**, ki indítványozza, hogy az alapszabályilag megállapított natáridőre közgyűlést hívjanak

össze, mely a kaszinó felosztása felett táncskozzók.

Ezzel megkezdődtek a felszólalások pro és kontra, s a végeredmény az lett, hogy a közgyűlés december hó 18-ára ki lett tűzve.

A felosztás kérdése tehát csak akkor lesz véglegesen eldöntve, de az eddigi jelek már is meggyőznek arról, hogy a szakadás bizonyos. A hur meg van fessítve, s előbb-utóbb, de el fog pattanni.

Az igazgatóság lemondása is e mellett bizonyít, mely bemutatja az évi zárszámadásokat, beigazolta, hogy a számadásokban hiba nincsen, s hogy az egylet vagyonát a lehető legjobban kezelték, mert azon jelenleg semmi teher nincsen. Ennek tudomásul vétele után Varjassy József az igazgatóság nevében lemond, s bár a jelen voltak eddigi tisztének megtartására kérték, ő megmaradt kijelentésénél.

A lemondott igazgatóság, Varjassy József, Véghe Aurél, Szonta Gyula helyébe meg lettek választva: Takátsy Sándor, Bohus István, Hauser Károly. A háznagy állást, hesszas marasztalás után Daniel Endre újlag elfogadta, meg a leköszönt Bogdán Virgil dr. helyébe Somogyi Gyula tanár választott meg titkárnak.

A jegyzőkönyv hitelesítésére tagok jelöltettek ki, mire a fontos közgyűlés feloszlott. Érdeklünk a jövő elé, mert nem tudhatni, mit hoz az. Meglehet, hogy éppen egy nem remélt dolog, semmiségnek látszó gondolat fogja kettévágni a gordiusi csomót.

A szárazéri földek osztályozása.

— Saját tudósításunk. —

Makó, november 27.

Füzeses Kálmán, a „szárazéri ármentesítő és belvizlevezető társulat“ igazgatója, egy terjedelmes emlékiratban tesz javaslatot a miniszteri biztosnak a Szárazér árterébe vont földterületeknek osztályozására és a haszonarányos teherviselés mikénti megállapítására nézve.

A memorandum az árterületet három öblözetre, illetve szakaszra osztja.

Az I. öblözetbe tartoznak: Az aradi tanyák, a szent Pál-éri keresztgát fölötti rész, Gáj, Poltura, Szent-Pál keleti nagyobb

része, Sofronya a kelet-déli része, ópécska i ugarföldek.

A II. a sámson-apátfalvi öblözet. Ebbe tartoznak: az aradi tanyák, a szent Pál-éri keresztgát alatti rész, Szent-Pál puszta nyugati része, Sofronya észak-nyugati része, Kurtics, Almás, Kis- és Forrai-Nagyiratos, Kutas, Dombegyháza, Kevermes II. része, Tornya, Varjas, ópécska i tanyák, Szionda, Bassarága, Battonya, Ref- és Mező-Kovácsháza, Mezőhegyes, Magyar- és Tót-Bánhegyes, Kaszaper, Szöllös, Földvár, Kunágota, Orosháza, Tót-Komlós, Sámson, Püspök-Kopáncs, makói határ keleti része, Apátfalva, Kis- és Nagykirályhegyes, Alberti, Pitvaros, Ambrózfalva és Nagy-Majláth.

A III. a vásárhelyi nagyréti öblözet, melybe tartoznak: Makó városi belbelki csatorna, Mikocsa, Gacsiba, Földeák, Lele, Tápe, Sövényháza és Hódmező-Vásárhely.

Tekintettel arra, hogy az artéri terület részleteinek bizonyos meghatározott évszámok között történt előntetési számszerűleg nem igazolhatók, — tekintettel továbbá arra, hogy a szabályozás folytán előállott változott viszonyoknál fogva a szabályozás előtti előntetések többé már nem ismétlődve, a jövőbeni előntésektől sem volna a multa nézve következés vonható és mindezeknél fogva a szabályozás által nyert aránylagos haszon sem válhatnék többé megállapíthatóvá, miért is a főnforgó körülményeknek tekintetbe vételével az osztályozást, a számoknak csalhatatlan és kétségbevonhatatlan konzekvenciáira fektetve, azon általános elvnek kimondásával véli az igazgató sikeresíteni, hogy: „minden artéri terület, kataszteri jövedelmét véve alapul, aránylag annyival terheltebbé nyg s illetve az összes szabályozásra befektetett tőketörlesztés s illetve fönntartási költségek viseléséhez aránylag annyi hozzájárulással rovassék meg, mint a mennyi a 800,000 frt szabályozási költségekből aránylag az illető artéri területnek s illetve artéri körzetnek mentesítésére fordított tőkeösszeg annuitásának felel meg.“

Hogy azonban az aránylagos tehermegosztás a szórványosan előforduló területekre is kiterjeszthetessék, mindazon artéri körzetekben, melyekben egyes árterületeknek aránytalan megterheltebbé szembeszökővé váland vagy valószínűvé mutatkozik, alosztályok volnaék esetleg fölállítandók és a netáni aránytalanságok ez uton kiegyenlítendők.

Az évi fönntartási költségek viseléséhez is a kataszteri tiszta jövedelem aránya szerint egyenlő arányokban járuljanak az érdekeltek.

A kirovási kulcs második tényezőjeként a földadó kataszteri tiszta jövedelemnek átvitelét javasolja.

A békési választás.

— Saját tudósításunk. —

A békési választás iránt nagy volt az érdeklődés országszerte. A választás a nemzeti pártra igen csufosan végződött, a mennyiben a jelöltjük a választás alatt visszalépett s így — mint már vasárnapi táviratai közt jelezte lapunk — dr. Meskó Pál, a függetlenségi párti jelölt választatott meg.

Réggel a függetlenségi párt tüntetőleg nagy tömegben, a nemzeti párt csoportonként vonult fel. Csatar visszalépett a választás előtt.

Kilenczkor kezdődött a választás. A szavazás izgatottan folyt; két tized leszavazott; Meskóra 170, Kaasra 76 szavazat adatott le.

Kaas-párt mozgalma nagy, 5—600 szavazata van kilátásban.

Délután 3 óra 25 perczkor: A nemzeti párt köznépe a függetlenségi által terrorizálva van; a függetlenségi a nemzeti párti szavazóknak útját állták. A hatóság ez iránt későn intézkedett. Két tized leszavazatával arány: Kaasra 170, Meskóra 480. Kaas kisebbségben maradása bizonyos. Kaas nevében a megbízottak kishitűen visszaléptek. A párt nagy része mégis leszavazott, 1047 szavazó elmaradt a választástól.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 782,8 mm., délután 2 órakor 781,1 mm. Hőmérséklet reggel 7 órakor C° — 8,8, délután 2 órakor C° — 3,7. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 2, délután 2 órakor EN. 3. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: hónyomok.

Időjárás a mai napra.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárásvárható

— November 29. —

Változás nem várható.

H I R E K.

November 29. Kedd. Róm. kath. naptár: Szaturain. — Protestáns naptár: Szaturain. — Görög-keleti naptár (november 17.): Neol Gergely. — A nap két 7 óra 27 perczkor, nyugszik 4 óra 11 perczkor.

Kalácsy-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

November 30. Aradváros köztörvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlése délután 4 órakor.

December 1. Az aradi színházra hirdetett pályások benyújtásának határnapja.

T Á R C Z A

— November 29. —

Szörnyű akadály.

(Bus történet.)

Ott ült velem szemben a törzsvendéglőnk hosszú asztalánál s gyakran és nagyokat sóhajtott. A sóhajok után pedig rendszeren az következett, hogy felém fordította mélabus, elkeseredett ábrázatát, haját lehetőleg még jobban összekuszálta s egy halálra ítélthez illő keserves hangon így szólt:

— No hát igyunk!

Összeittöttük poharainkat s nagy mohósággal körpentettük ki s jóféle daróczt, a melyről irva vagyon, hogy felette módon jól esik bánatos férfui kebelnek.

Nekem ugyan nem volt bánatom, hanem azért a daróczi, hogy a francia regények hőseivel szóljak: „hitemre mondom“ jól esett.

S mivel, hogy nem volt bánatom, a Pista komámnak meg úgy látszik több is volt a kelleténél, hát elhatároztam, hogy egy részét magamra veszem a bánatának. A többit csak bizza rám aztán. Majd elbánok én ezzel a részszel!

A helyzethez illő komoly ábrázatot öltöttem hát én is, összeborzoltam kissé a frizurámat, elhuzattam a cigánynyal, hogy: „Csak egy csillag ragyog fenn az égen“, amitől aztán valójában is elkeseredtem egy kissé s mikor ily módon a hangulat kellőképp elő volt készítve, így szóltam Pistához:

— Te Pista! Te édes komám! Hát mi is lett téged voltaképen?

A komám természetesen ivott előbb egyet, aztán hörögve felelte:

— Nagy az én bajom! . . . Szörnyű nagy!

— Aztán micsoda?

— Nem vehetem el azt, akit szeretek!

Ez már bizony komoly ok, gondoltam magamban. Illő, hogy egy pohár daróczt igyam rá én is. És ahogy ez megtörtént, kérdezősködtem tovább:

— Hát aztán mért nem veheted el? . . .

Hiszen szép kis vagyonkád van, meg aztán a kereseted is elég szép! . . .

Dühhel markolt bele a hajába s aztán félszemmel pislogott rám:

— Tudsz hallgatni? — kérdezte.

Ugy tettem, mintha sértve érezném magam. Mintha ez a kérdés megbántott volna. Hanem azért egy kis kvaterkát hamarosan kifordítottam a flaskából, miközben dörmögve feleltem:

— Furcsa kérdés! — Mintha nem győződte volna meg már róla ezerszer! . . . Furcsa, mondhatom! . . . Hogy tudok-e hallgatni? . . . Hát hisz a vizsgáim nem ezt bizonyítják?

Ez az érv hatott rá. Elmosolyodott gyengén ő is. Olyan mosoly volt, mintha éretlen birsalmába harapott volna.

Hanem aztán ismét elkomolyodott s belekezdett a mondókájába.

— Hát szerelmes vagyok, komám, szerelmes a végtelenségig. Angyal az, akit szeretek, valóságos angyal.

De ezen aztán ne kaczagj. Tudom, hogy

minden szerelmes ezt mondja az ideáljáról, de ebben az esetben tényleg így is áll a dolog. Az ideálom szép, eleven, kedves, egyszerű és dolgos. Soha annyi kellemmel és bajjal nem láttam valakit, például főzni, mint ő. Oh, de hát ilyen angyal ő mindenben!

— Talán nem szeret viszent? kockázattam meg a kérdést.

No, hiszen meg is jártam vele. Olyan tekintetet vetett rám, mint egy haragvó fél isten. Dörgő hangon felelte:

— Hogy nem szeret-e? No hiszen még csak az kellene! Hát kit szeretne? . . . Persze, hogy szeret! . . . Nagyon szeret! Oh, hiszen a csókjában, az ölelésében van a lelke, boldogsága! . . .

— Akkor hát tán a szülei ellenzik a dolgot? — faggattam tovább.

Vallat vont s kicsinylőleg felelt:

— Dehogy a szülei, dehogy! . . .

— Vagy tán nagyon szegény?

A komám megint csak felbiggyesztette az ajkát, s ellentmondott:

— Dehogy szegény, dehogy! . . .

A história kissé kihozott a sodromból. Felkeveredett kissé az epém, s hangosan kérdeztem:

— Az ördögbe, hát miért nem veheted el akkor?

A komám felemelte bozontos fejét, végig sujtott néhányszor a tekintetével s minthogy az efféle dolgokban roppant ostobának tartott, mély szánakozással felelte:

— Hát hogy vehetném én el? . . . Hiszen férjnél van! Jurkovits Aladár.

Deczember 3. Aradmegye rendkívüli közgyűlése délután 10 órakor.

Deczember 4. A polgári leányiskola Rotter-estélye a Krispin-teremben.

Deczember 8. Az aradi ipar és népbank közgyűlése új részvények kibocsátása tárgyában.

Deczember 8. Szabadkai Irén hangversenye a Krispin-teremben délután 5 órakor.

Deczember 10. Felőlvásó- és táncestély a szabad-ságharcsi ereklyemúzeum javára.

Deczember 12. Dohánybeváltás Aradon február 16-ig.

Deczember 17. Táncestély a várbeli kaszinóban, hangversenyyel egybekötve.

Deczember 18. A kereskedelmi és iparkamara beltagjainak választása a városkészen.

Deczember 29. A Barabás-Baráth sajtóper tárgyalása. Január 7. A „Maros” evezős-egylet fényes bálja a Fehér Keresztben.

— **Személyi hír.** B o l l a Kálmán honvédtornok tegnap Borosjenőbe érkezett, hogy az ottani honvédség felett szemlét tartson.

— **A hivatalos lapból.** A király G á r z s i k Laos, a lipótvári állami elemi iskola nyugalmazott igazgató-tanítójának, a népnevelés terén 40 éven át tett jeles szolgálati elismeréséül, az arany érdemkeresztet adományozta.

— **Az új hadkiegészítő parancsnok látogatásai.** Az Aradra áthelyezett új hadkiegészítő parancsnok tegnap délelőtt a megyeházán F á b i á n László főispán és Szatmáry Gyula alispánál, a városházán pedig S a l a c z Gyula polgármesternél tisztelő látogatást tett.

— **Advent.** Vasárnap vette kezdetét az Advent s tart a kereszténység nagy ünnepéig, karácsonyig. Az Ur eljövételére készül az egyház és minden zajosabb mulatságot eltilt a négy hétről, melyre szigorú böjtöt rendel a hívőknek. A pápa viola szint, a bánat szimbolumát ölti magára. A friss téli hajnalokban harangszó esendül: megkezdődnek a roráték. A Megváltóért való négy ezer évi sóvárgás festéséül a szavak csendülnek meg az oltár előtt: Harmatztatok eget felülről és a föld teremje az üdvözítőt... Az első roráték tegnap reggel 5 órakor mondta a minoriták templomában R é v t a l v y Manó házfőnök. Hajnali miséket most minden nap tartanak.

— **A jégpálya nyitva van.** Ma fog megjelenni a Z e m p l é n y i: kávéház és a B o g d á n - h á z faian az aradi korcsolyázó egylet jelző táblája ezzel a felirással: „A j é g p á l y a n y i t v a v a n”. A városligeti tó hátát tükörsima fényes jégpánczél fedi, melyen ma már ott fognak tovasiklani Arad bájos hölgyei. Ha a bejelentés nélkül hirtelen beállt hideg nem csal, az idén hosszú és tartós jég szezonra van kilátás.

— **Ugocsa Aradmegyéhez.** A kis Ugocsa, mely főleg arról a klasszikus mondásról nevezetes, hogy „Ugocsa non coronat”, a betegápolási pótadó államosítása és országossá tétele tárgyában kérvényt intézett a képviselőházhoz. A kérvényt pártolás végett megküldte Aradmegye közönségének is.

— **Bevonják az ezüst forintosokat.** Azon ezüst egy forintosok, melyek jelenleg forgalomban vannak, a pénzügyminiszter rendelete szerint bevonatnak és csak folyó évi deczember hó végéig lesznek forgalomban, azontúl még az állami pénztárakban sem lehet velük fizetni; igyekezzenek tehát mindenki tud adni a jelenlegi ezüst forintosokon.

— **Schrodt Rezső öngyilkossága.** Vasárnap délelőtt 10 órakor a Kölcsey-utca 2. számú ház csöndjét egy ócska egycsővű rozsdás pisztolyból eldördült lövés zaja verte fel s nyomban utána gyors szárnyakon röppent szét az egész városban a mély megütközést és részvét keltő hír, hogy Schrodt Rezső városi vámszedő, S c h r o d t György tanító édes atyja, főbe l ö t t e m a g á t. A pisztoly vízzel volt megtöltve s a szájába irányzott lövés szétromcsolta az agyvelőt, mely darabokban tapadt a szoba tetejéhez. A halál rögtön beállott. Az öngyilkos özvegye azonnal értesítette a szerencsétlen esetről fiát, a ki a minoriták templomának énekkarában nagymisén énekelt s onnan tért haza, hogy atyját, a kit alig egy órával azelőtt egészségesen hagyott el, szét-

romcsolt aggyal holtan lássa viszont. T i s c h Mór dr. kerületi orvos és J o ó Béla rendőrfogalmazó jelentek meg a helyszínén a hatóság részéről. S c h r o d t Rezső rendezett vagyoni viszonyok között élt s valószínű, hogy tettét hirtelen elmezarban követte el. Vasárnap reggel kapott ugyanis értesítést Budapestről, hogy ott lakó öccse öngyilkossá lett. Ezt vette annyira szívére, hogy fegyvert emelt a saját élete ellen. Az eset Aradon széles körökben keltett mély részvétet.

— **A közoktatási miniszter a tanügyi pályán működő szülőkért.** Csáky Albin gr. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter f. év november 10-én kelt leiratában elrendelte, hogy jövőben az állami elemi, felső-nép, polgári és középkereskedelmi iskolákban a tanügyi pályán működő szülők (tanítók, tanítónők és tanárok) gyermekei, ha jó előmenetelt, szorgalmat és magaviseletet tanúsítanak, a t a n d i j f i z e t é s e a l ó l szegénységi bizonyítvány bemutatása nélkül f ö l m e n t e s s e n e k.

— **Árlejtés a városnál.** Arad szab. kir. város gazdasági széke tegnap tartotta meg az árlejtést a Friedmann-féle bérleten leégett tanya-épület helyreállítási munkálataira. A legelőnyösebb vállalkozó a kikiáltási ár 50%-ának elengedésével H a c k Frigyes volt.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az izr. jótékony egylet részéről kibocsájtott felhívás következtében adományozni sziveskedtek: Éles Ármin, Sonnenfeld és Bing, Weidenfeld Lajos, Spitzer Ignác 10—10 ftot, Wallfisch Ármin, Lilienberg Sándor Pankotán, Hirschmann Simon, id. Pollák Ignác, Lengyel Lőrincz, Schwarz Simon, ifj. Weisz Mór, Mayer Dániel, Schönwald Samu, Huszerl Mária, Hirschmann Rozália, Weisz Mór és fiai 5—5 ftot, Dr. Steinhardt Mór, Braun Ede, Doman Ignác, Deutsch Babetta, Reisinger Zsigmond, Goldschmidt Mihály, Deutsch testvérek 3—3 ftot, Glück Dezső, Keil Manó, Holtzer Mihály, Lövy Herrmann 2—2 ftot, Geller J., Sonnenfeld testvérek, Egrý, Krausz Lajos, ifj. Klein Mór, Klein József cipész 1—1 ftot, összesen 136 ft, előbbi kimutatás szerint 5 öl tűzifa és 83 ft, főösszeg 5 öl tűzifa és 218 ft. E nagylelkű adományokért hálás köszönetét fejezi ki L u s t i g Adolf elnök.

— **Vásárok tartásának szabályozása.** Hivatalos puhatókól kitünt, hogy az ország számos községe, részint visszaélés, részint régi gyakorlat folytán a hivatalos vásárjegyzéktől eltérő napokon tartja országos és heti vásárjait. A megtartott vizsgálat alapján sikerült e tekintetben a kellő rendet megállapítani s vagy a vásárjogosult községeket a vásároknak az engedélyszerinti napokon való tartására kötelezni, vagy a megállapított gyakorlat, illetőleg a létező okmányok alapján a vásárjegyzékeket helyesbíteni. Ennélfogva most már a vásárok tartása szabályozhatóvá lett, a mire névve rendeleti uton teszi meg a kereskedelmi miniszter a szükséges intézkedéseket oly irányban, hogy a hiteles hivatalos vásárjegyzeztől való minde. eltérés f e g y e l m i e l j á r á s t e r h e a l a t t e l legyen tiltva.

— **Egy Aradon készült hazafiatlan könyv.** A M a k ó i H i r l a p - b a n olvassuk az alábbiakat: „Fölvizjuk ezennel a megye kir. tanfelügyelőjének figyelmét a következő című tankönyvre: „Detontie si Direpturi. Manual pentru scole poporane de Georgiu Popa dr. Arad, 1885. Tipariul Diecese. Romane ort. Ára 40 kr.” Ez a könyv hazafiatlan szellem ápolására nagyon is alkalmas s mint tudjuk, aprobálva sem lett. Ugy halljuk, vannak a megyében iskolák, melyekben e tankönyvet használják.”

— **A bosszuálló férj.** M a n g a Ferencz rovott előéletű majlátfalvi lakos f. é. október havában egy almás oláh buzáját ellopta, mit neje, K a s z á s Erzsébet a csendőrség kérdésére teljes készséggel napfényre hozott. Ez a férjet annyira dühbe hozta, hogy — írja levelezőnk — azóta szegény asszony napszáma kapja a verést, sőt f. hó 2-án a verés elől szüleihez menekült asszonyt anyósa házában is megtámadta, a bezárt ajtót rájuk törte, anyósát nyakán és kezén éles késsel megsebezte s csak nagy nehezen bírtak a dühöngő elől elmenekülni, hogy életüket megmentsék. A nő, miután magát megöletni, de a végül, miután nem elősegíteni nem akarja, kénytelen volt hatósági segínyt igénybe venni, hogy a szerető férj ilyenü bizalmaskodásai ellen védve legyen.

— **Kincstári puszták átcsatolása.** Mező Kovácsház községhez már 6 év óta közigazgatásilag csatolt némely kovácsházi kincstári birtokoknak (pusztáknak) Mezőhegyes községhez való visszacsatolását kérelmezte a mezőhegyesi állami menesbirtok igazgatósága azon célból, hogy a körülből 2100 holdra terjedő pusztáknak közigazgatási elhatárolása, melyek hat év óta közigazgatásilag Mezőkovácsház községhez vannak csatolva, — Mezőhegyes község, mint amugyis ezen puszták központja által — könnyebben történék, mint a nagy távolságban fekvő Mező-Kovácsház község által. A közigazgatási bizottság azonban a kérelmet elutasította, mivel a kérdéses birtokok pótadójára nézve a kincstári uradalom és Mezőkovácsház között hat évre kötött egyezmény állott fenn, melynek hatálya a folyó év végeig terjed, s e szerint az átcsatolás kérdése ezen érvényben levő egyezmény lejártá előtt nem volt tárgyalható. Miután pedig a szóban forgó egyezmény lejártának ideje közeleg, s a közig. bizottság határozatának alapjául vett akadály elesik, a mezőhegyesi menesbirtok igazgatóságának újabb kérelme folytán a belügyminiszter utasítja Csanádvármegye hatóságát, miszerint a kérelmet érvényesnek tekintve, az ügyet most már vegye érdemleges tárgyalás alá, s hozzon határozatot.

— **Pár szem pirula.** Két cilinderes ur találkozik.

— Jónapot nagyságos uram, ejnye beh jó szinben van!

— Pedig nem érzem jól magamat.

— Lehetetlen!

— Ugy van. Képzeld csak: az éjjel egy kis nyomást éreztem a gyomromban. Gondoltam: beveszek egy pár szem pirulát. Ugy is tettem. Kihuztam az éjjeli asztalom főkját és szedegtettem, nyelegettem a pirulákat.

— Es jobban lett?

— Jobban a manót; ma reggel vettem észre, hogy a pirulák helyett egész éjjel — k r á g l i g o m b o k a t nyeldestem...

— **Oláh propaganda.** A magyar államellenes oláh memorandumot az illető igazgatók Délmagyarország és Erdély számos oláh községében osztogatták. A szegedi kir. főügyész ezen okból felhívta a temesvári ügyészséget, hogy az oláh memorandum terjesztését akadályozza meg és jelentse be mindazon egyének neveit, kik annak terjesztésével foglalkoznak.

— **Leletlen állatkínzók.** Z s i g a Pál és B o z s i k Márton Gájban egy súlyos beteg lovat fogtak igába és mert menni nem tudott, annyira verték, hogy egy vasvilla összetört a szegény páran. A leletlen állatkínzókat 4—4 napi fogházra ítélte a kihágási bíró.

— **A szolgálati hűség fényes jutalmát vette el Csermón e hó 22-én N e m e s Floricza, ki gyermekkorra óta megyénk egyik jól ismert családja, S á n k a Lajos, a világiosi járás érdemdus nyugalmazott főbírájának családjánál szolgált példás hűséggel és kitartással. A mondott napon kelt ugyanis egybe B e n e d e k Antal csermői polgárral s menyegzőjükön nem csak a S á n k a és S z e n t - l v á n y i család nőtagjai vettek részt, de a csermői intelligencia is szépen képviselve volt.**

— **Tanítónő-választás.** A battonyai róm. kath. hittközségben nyugdíjazás folytán üresedésbe jött tanítónői állásra az eddig helyettesítő okleveles tanítónőt, P r i e g l Juditot választották meg.

— **Javíthatatlan tolvajné.** T a k á c s Mari szent-annai illetőségű, már többször büntetve volt megrögzött tolvajné nagy előszeretettel rándul be néha-néha Temesvárra, hogy apróbb lopásokat vigyen végbe. De nem nagy szerencsével működik, mert azonnal rajta kapják a lopáson. Tegnap is berándult Temesvárra, s a Gyárvárosban akarta lopási vágyát kielégíteni. A mérleg-utczában levő Rauch-féle házból ugyanis egy értékes szőnyeget akart szép szerével elvinni, de lopási szándékát észrevették s azonnal átadták a rendőrségnek.

— **Rejtélyes betörés.** A Szabadságtér 14. számú ház udvarán gyümölcs-kamarák vannak, melyeket a kofák szoktak bérbe venni. Az éjjel egy ilyen kamrát feltörték és 2 bűdöny turót emeltek el belőle 25 ft értékben. A betörés azért rejtélyes, mert az udvar csupa kétemeletes házakkal van körülvéve. A nyomozás folyik.

— **Jótékonyág.** Dr. R e m e t e y Fülöp Károly ur a polgári fiúiskolába járó szegény tanulók segélyezésére nyolc forintot volt szives adni, mely emberbaráti nemese tettét ez uton is hálás köszönetet mondok. Sz ü l l ő s i Károly, igazgató.

— **Zsákba varrt kutya.** H e g e d ü s János szegkovács kutya a Ház-utczában megharapott egy kis leányt. Az eset a rendőrség

tudomására jutván, elrendelte az eb állatorvosi megfigyelését. Ezt az eljárást Hegedűs minden áron megakartá akadályozni s a mint neszét vette az intézkedésnek, bevarrta a kutyát egy zsákba s beledobta a Marosba. Ezen tettéért a kihágási bíró jóvoltából két napig fog ülni a cigány.

— **Pályázatok.** A fehértemplomi magy kir. állami főgimnáziumnál iskolásolgoi állomásra január 15-éig. — A mahói kir. járásbírósnál végrehajtói állásra 2 hét alatt. — A világosi kir. járásbírósnál irnoki állásra november 27-től decz. 25-éig. — A mohácsi kir. járásbírósnál irnoki állásra deczemb. 27-éig.

H y m e n.

Pollák Sándor kisjenői kereskedő vasárnap esküdtök örök hűséget a szép Keppich Lujza kisasszonynak.

Szabó Zsigmond tornyai községi hivatalnok deczember 3-án vezeti oltárhoz Zachariás Berta kisasszonyt.

Klein József geszthelyi bérlő oltárhoz vezette Temmer Dávid m. kovácsházi tekintélyes kereskedő bájos leányát, Mariskát.

Gyászrovat.

Özv. Lillin Ferenczné jótékonyágáról városszerte ismert tisztos matrona elhunytáról részvételt vettük a következő gyászjelentést.

Özv. Tedeschi Jánosné szül. Klingenspöck Emilia és özv. Stampfl Gusztávné szül. Klingenspöck Jusztna a saját, úgy gyermekeik, unokáik és rokonaik nevében is fájdalmas szívvel tudatják a forrón szeretett testvér, nagynéne és rokon özv. Lillin Ferenczné szül. Klingenspöck Annának, folyó évi november hó 26-án, esti 7 óraker, életének 70-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó évi november hó 28-án, d. u. 2 óraker fognak Fő-ut 6. számú (Klingenspöck-féle) házból a helybeli r. kath. sirkertbe örök nyugalomra tételni. Az engesztelő gyázmise áldozat pedig f. é. november hó 29-én, d. e. 10 óraker fog a helybeli t. Minorita-tyák szentegyházában az egek Urának bemutatni. Aldás emlékére! Arad, 1892. november hó 27.

A megboldogult urnó temetése tegnap délután 3 óraker ment végbe óriási részvét mellett. Ott láttuk városunk összes előkelőségeit nagy közönséget. A díszes koszorukat külön gyászokosi vitte. Jánosy Demjén dr. minorita provinciális végezte a gyászszertartást két lelkész segédletével. Megjelent testületileg a tűzoltókar, zenéjével együtt, valamint a katonazenekar is. Nyugodjék békén a megboldogult!

Özv. Cseke Jánosné elhunytát tudatja az alábbi gyászlap: Hibál Ferencz és neje szül. Cseke Róza, s gyermekeik: Aranka, Arthur, Gyula és Béla, nagynénjük: özv. Vágó Jánosné szül. Podgajszky Katalin, és unokái Vágó Károly és neje Gregus Róza, Vágó Mária és férje Molik János és Vágó János, úgy számos rokon, ösmerős és jóbarátok nevében is fájdalmas szívvel tudatják a felejthetetlen anya, anyós, nagyanya, testvér, rokon és barátó özv. Cseke Jánosné szül. Podgajszky Annának, 1892. november 28-án, d. e. 11 óraker, életének 67-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt jobblétre szenderültét. A megboldogult földi maradványai november hó 30-án, d. u. 3 óraker fognak Kapa-utca 46-ik számú házból a helybeli közsirkertben örök nyugalomra tételni. Az engesztelő gyázmise áldozat pedig deczember hó 1-én, d. e. 8 óraker fog a helybeli t. Minorita-tyák szentegyházában az egek Urának bemutatni. Aldás emlékére! Arad, 1892. november hó 28.

Wahrmann Mór, a most elhunyt budapest-lipótvárosi képviselő neve és tevékenysége a jelenkori magyar zsidóság szereplésével, szellemi és anyagi előhaladásával, kereskedelmi és hazafias téren kifejtett munkásságának minden nyilvánulásával össze van forrva. A hazai zsidóság mintegy vezérét és vezetőjét bírta Wahrmann Mórban. És e vezérszerepet Wahrmann, mint nálánál senki e jobban, megérdemelte. Jellemének tiszta-

sága, fényes tehetségei, vagyoni függetlensége és a politikai életben való önzetlen, jelentékeny szereplése méltán emelték arra a polczra, a hová a magyar zsidóságnak, mondhatni eddig egy fia sem jutott. Mert Wahrmann nemcsak a budapesti izraelita hitközség elnöke, nemcsak a kereskedelmi és iparkamara, nemcsak számos pénzügyi bizottság és közhasznú egyesületnek elnöke, tanácsosa vagy igazgatója volt, hanem a parlamentnek is egyik kiváló tehetségü. munkás, nélkülözhetetlen tagja, a ki mint a pénzügyi bizottságnak éveken át volt elnöke, a pénzügyi ismereteknek gazdagságával s munkájának tartalmas alaposságával az egész ház osztatlan tiszteletét és becsületét vívta ki.

Sok humoros történettel van kapcsolatban a Wahrmann személye. Nagyon szerette a jó tréfát és tudott nevetni akkor is, ha ő volt az áldozat.

Országos kaczagás volt csak nemrég, amikor Pulszky Ferencz azt konstatalta, hogy a Wahrmann koponyája felel meg legjobban az ősi magyar típusnak.

A zenét nagyon szerette. Az operában állandó páholya volt, balra a harmadik földszinti páholy és csaknem minden estén ott állt leánya és veje társaságában. Alig volt hangverseny, amelyen ő ott nem volt s a régebbi időben, mikor Haynald még élt, a kalocsai érseknek állandó szomszédja volt.

Egy kényes természetű törvényjavaslat tárgyalásánál az ellenzék egyik tagja odament Wahrmannhoz és így szólt:

— Olvastad azt a cikket, amit ma a törvényjavaslat ellen irtam?

— Nem olvastam! felelte Wahrmann.

— Hát csak olvasd el, mert tudom bizonyosan, hogy akkor nem szavazod meg ezt a javaslatot.

Wahrmann csendesen így szólt:

— Barátom, akkor inkább — nem olvasom el.

Egyletek, Társulatok.

— Az aradi torna-egyesület választmánya f. hó 29-én d. u. 6 óraker a szokott helyen ülést tart, melyre a választmány t. cz. tagjai exennel meghívattak. Kelt Aradon, 1892. nov. 29-én. Az elnökség.

— A kisjenő-erdőhegyi korcsolya-egylet — írja levelezőnk — f. hó 27-én d. e. tartotta meg alakuló gyűlését rendkívüli érdeklődés mellett. Kralitz dr. korelnök felolvastatta a beterjesztett alapszabály-tervezetet, mely miután a gyűlés egyhangu helyeslésével találkozott, jóváhagyás végett felterjesztetni határozottatott. Az újabb egylet előjárósága legnagyobb részt a kaszinó tisztí karából — közfelkiáltással — következőleg alakult. Elnök: Tabaajdy Sándor jbiró, jegyző: Popovics dr. pénztárnok: Ulrich Ilonka k. a., az uradalmi felügyelő szeretetreméltó leánya, ellenőr: Hirsch Béla jegyző, rendező: Ujj János mérnök Együttal egy kényelmes pavilon építtetése ment határozatba. A társadalmi életet lendítő egylet főleg Ujj János mérnök és dr. Kralitz kezdeményezéseinek és fáradságtalan tevékenységének, valamint Ulrich Antal felügyelő áldozatkészségének köszöni megalakulását, miért is jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott nekik.

— Társulati hír. A Százázér-belvizszabályozó társulat véleményező bizottsága deczember 4-én délelőtt Kállay Zoltán dr. hevesi főispán, miniszteri biztos elnöklété alatt ülést tart.

Mulatságok.

— Irodalmi estély. Az aradi szabadságharczi ereklyemuzeum javára rendezendő estély bizottsága ma este 9 óraker a „Kölcsey-egylet“ helyiségében ülést tart. Az elnökség meghívója így hangzik: A szabadságharczi ereklyemuzeum javára rendezendő irodalmi és zeneestélyek rendező bizottsága ma d. u. 6 óraker a Kölcsey-egyesület helyiségében (a polgári iskolában) ülést tart, melyre a bizottsági tag uraknak teljes számban való megjelenését kéri az elnökség.

— A kárpitosok Katalin-bálja. Jól sikerült táncmulatságot rendezett tegnapelőtt az aradi kárpitos ifjak asztaltársasága a saját pénztára-

javára. A Nagy Lajos-féle terem zsufolásig megtelt, sőt a szünóra alkalmával a sörcsarnokban pénzért sem lehetett helyet kapni. A tánc a hajnali órákban ért véget.

Színház.

A színház műsora:

November 29. (Kedd) Szép Helena, operette.
November 30. (Szerda) Madarász, operette.
Deczember 1. (Csütörtök) Idegesek, vígjáték.
Deczember 2. (Péntek) A boissy-i bossorkány, operette.
Deczember 3. (Szombat) Antigone, Szofokless tragédiája.
Deczember 4. (Vasárnap) Délután Szegény Jonathán, operette; este A betyár kendője, népszimű.

Ki lesz az új szinigazgató?

(G.) Ma már, a mikor öt versenygő szinészdirektor pályázati kérvénye érkezett be a polgármesteri hivatalba s a mikor egy-két nap múlva lejár a színházunkra hirdett pályázat határideje, — aligha van aktuálisabb helyi kérdés annál, hogy vajjon ki lesz az új szinigazgató?

Konstatálnunk kell, hogy e tekiütöben meglehetősen elágazók voltak a vélemények a debreczeni színházlátogatás s a magyar szinészet kolozsvári jubileuma előtt, de ma már három pályázó direktor számba sem jöhet s így a választás Leszkay Andor volt debreczeni igazgató és Mészáros Kálmán, a kolozsvári nemzeti színház operadátá-sokat ígérő titkárja között tetemesen meg van könnyítve.

Tény az, hogy az öt pályázó közül Tassai Dezső nézhet legnagyobb nyugalommal a döntés elé, mert ő már megkapta Debreczent.

Leszkay Andor a vidék egyik legjobb társulatával, nagy ruha- és környéttárral és nem megvetendő technikai és mechanikai berendezésekkel bíró, a melyeket bizonyára könnyebben lehet kiegészíteni, mint megszerezni. Mészárosnak a kincs szintársulata s nincsenek berendezései. Neki tehát még azokat a dolgokat is meg kellene szerezni, a melyek Leszkaynak már meg vannak.

Ezen nézpontokból kiindulva nyilatkozik meg Leszkay Andor mellett Aradon a közhangulat, melyet előnyösen növeltek remcsak a színházlátogatók közvetlen tapasztalaton alapuló s meleg elismerés hangját kifejezett nyilatkozatai, hanem azon nyilatkozatok is, melyeket Debreczen szinügyi bizottságának ülésén hangoztattak s a melyek abban kulminálnak, hogy nincs Debreczen szinügyi bizottságának egyetlen tagja sem, a ki a debreczeni színház sorsa fölötti döntés pillanatában ne szerette volna meg nem törtétté tenni azokat a tényeket, a melyek nyomon Leszkayval differenciák merültek fel.

Leszkayt tényleg sajnálják a debreczeriek s ez a legjobb kritika ő mellette.

Terve is van Leszkaynak arra az esetre, ha javára dől el a pályázat. Olyan terv ez, a melynek megvalósulását Arad egész közönsége óhajtva várja s mely régen vajudik a reménybeli megoldás folyton halogató s napokint újabb akadályokba ütköző stádiumban.

Úgy hívják ezt a tervet, hogy nyári szinkör, vagy az aradi szinészet állandósítása s olyan kérdés, melynek leggyorsabb, legegyszerűbb és legczélutatosabb megoldásához föltétlen szükségünk van Leszkayra.

Ezek a tények szólnak Leszkay mellett, ellene nem szól semmiféle körülmény s így mi arra a legidősebb kérdésre, hogy ki lesz az új szinigazgató, akkor vélünk helyesen megfelelni, ha konstataljuk, hogy az aradi színházra legtöbb kilátása Leszkay Andornak van.

— Nani. Vasárnap délután zsufolt ház kacagta végig Follinus Aurél „Nani“-ját. A czimszerepben kedves volt Kézdy Julis. Nyílt színen is megtapsolta a hálás publikum. Kivüle nagy érdeme volt az előadás sikere körül Nyilassy, Sziklay s Vialának, ki szépen énekel s ügyesen alakított. A keretből Follinusné vált ki.

— Ripp van Winkle. Vasárnap este telt ház előtt ment Planquette bájos zenéjü operetteje összevágó, de részleteiben hiányos előadásban. Közma mindvégig szépen énekelte Rippet, játéka is egészben véve kielégítő volt, csupán

a harmadik felvonásban, midőn vizet akart inni, kifejtett idegessége vált alakításának hátrányára. Somlóné (Lisbeth) jó dispositiója, finom kacozkodása közvetlenül hatott. Határozottan gyenge volt Sz. Németh (Derrik). Ez a szerep nem való egyéniségéhez, azt hisszük Sziklay jobban megjátszotta volna. Nyilassai (Nick) derűtségre hangolt. Kis szerepükben is kiváltak Czirkó Róza, Kézdý és Gergely. Két ennivaló kis gyermek is volt a színen. Az egyik Kozma Margitka (Aliz), a másik Orosz R. (Adrien) volt. Mindketten bájosan csevegték el a mondókájukat s még énekeltek is üde hangon, a miért a közönség zajosan meg is tapsolta őket. Mind a két apróság valóságos színészvet. Az előadásnak 10 óra után volt vége. (G.)

— **A proletárok.** A Csiky-cziklus — uti figura docet — nemcsak elvileg, de tényleg is megkezdődött, s bátran mondhatjuk, nem eredmény nélkül. A közönség megtöltötte a házat, s az előadó színészek is megállították helyüket. Follinuszné (Szedervary Kamilla) ügyesen játszott mindvégig, de különösen a harmadik felvonásban, hol a „dicső özvegy” egyéniségét gondos játékkal híven visszaadta. Irén fárasztó szerepét Haraszthy Hermin kapta, s érvényre is emelte annak minden előnyét. Az est sikerének nagy része őt illeti. Góth (Zátonyi) a léha világít, a mintaproletárt alakította szép sikerrel, bár az első felvonásban egy kissé nagyon is sokat nevetett, mi — ha jól tudjuk — nincs az instrukcióban, vagy legalább is nem oly nagy mérvben: Eltekintve ettől a kisebb hibától, mindvégig kielégítette a közönség várakozásait. Védress (Mosolygó) kitűnő szerepet kapott a jószívű, de erkölcsileg tönkretett zugprókátorban, s úgy a felvonások végén, mint a nyíl színen felhangzó tapsot megérdemelte.

Rózsát (Timót) régen láttuk oly jónak mint éppen tegnap. Mindjárt a belépésnél maszkjával, majd gondos játékkal keltett derűtséget. Tárnoki (Borcsa) megennivaló kedves szakácsné volt. Arányi jó Elza. Pethes szépen szavalta végig Darvas lendületes dikcióit. A kisebb szereplők sem maradtak hátrul, s nagyban emelték az összejátékot, bár sajnáljuk, hogy Tulpánét Czirkó Róza helyett Ajtai nézől kellett megtagasztalnunk. A darabon azonban a rendező egy keveset rövidített, mi azonban csak előnyös volt, mert az előadás így is jóval hosszabbra nyult a rendesnél. A színház fűtve volt. (Hr.)

— **Az inségesek premiérje.** Fehér Dezső és Sas Ede énekes bohózatának, mely az aradi színházban decz. 9-ére van előadásra kitűzve, már kiosztották a szerepeit és közelebb a próbák is kezdetüket veszik. A darabban az összes elsőrangú személyek játszanak. A főbb női szerepek Somlóné Vadnay Vilma, Tárnoky Gizella, Czirkó Róza kezeiben vannak; a férfi szerepeket Somló Sándor, Nyilassai Mátyás, Sziklay Kornél, Védress Gyula, Sz. Németh József, Rózsás Dezső, Szepessy Gusztáv, Hajdú István stb. stb. játsszák.

Törvénytörések.

— **Gyilkossági kísérlet.** Illés Vaszilije szolgáltegyény Dörner Ferencz glogováci lakosnál szolgált Tánczos Györgyvel együtt. Tánczos folyton árulkozott a társára, a miért a gazda elcsapta Illést a szolgálatából. Ez bosszút kívánt. Illés rálért Tánczosra, kit könnyen meg is sebzett. Az aradi törvénytörések tegnap a beismerésben lévő vádlottat gyilkossági kísérlet miatt 2 évi börtönrre ítélte. Vádlott megnyugodott az ítéletben, az ügyész ellenben terhére leabban.

— **Betörő leány.** Balog Katalint tegnap az aradi törvénytörések a Kötő Károly jegyző kárára elkövetett betöréses lopásért 6 havi börtönrre ítélte. Vádló és vádlott megnyugodtak az ítéletben.

Utolsó posta.

— november 23.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” szerkesztői tudósítása. —

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső báró.

Jegyzők: Széll Akos, Szederkényi Nándor, Molnár Antal.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Hieronymi Károly, Josipovich Imre.

Felolvasták és hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét

Elnök meleg szavakkal jelenti be Wahrmann Mór halálát, amely a megboldogult kitűnősége folytán országos gyász. Kéri a ház meghatalmazását, hogy Wahrmann halála fölött a ház részvétele adva kifejezést, koporsójára koszorút tegyenek, holnap d. e. 10 órakor tartandó temetésén pedig testületileg jelenjenek meg és ehhez képest holnap d. u. 1 órakor tartsonja ház ülést. (Általános helyeslés.)

Hegedűs Sándor a pénzügyi bizottság nevében parentálta Wahrmant, annak majdnem kétévten át elnökét.

Eötvös Károly hozzájárul mindahhoz, amiket az elnök és Hegedűs mondott, mert ő is közel 20 év óta jó barátja volt és kitűnő tulajdonságait elismeri ő is. (Általános helyeslés.)

Apponyi Albert gr. szintén csatlakozik azokhoz, amiket imént mondtak s ő is csak elismeréssel szólhat a megboldogultnak úgy politikai, mint társadalmi tevékenységéről. (Általános helyeslés.)

Elnök bejelenti Meskó László megválasztását.

Kiadták az igazoló bizottságnak.

Következik

az indemniti.

Szalay Imre nem foglalkozik azzal, hogy mért bizalmatlan ő a kormányhoz szemben, elmondta azt előtte Apponyi, Helfy és mások. Ez a kormány is ígért sok mindent, de előreláthatólag ezekkel az ígéretekkel is úgy járunk, mint az eddigi kormányokkal. Ott van a szülőterme és kérvénye, a műboré; erre nézve a miniszterelnök pénzügyminiszter korábban tett ígéretet, amit azonban nem váltott be s most valószínűleg, mint miniszterelnök még kevésbé fogja beváltani. Föhlányja, hogy a közös vámterület dacára Ausztria, nevezetesen Tirol és Vorarlberg megadóztatja a magyar gabonát. Ez is ok arra, hogy bizalmatlan legyen és ne fogadja el az indemniti. (Helyeslés balfelől.)

Eötvös Károly nem tartja károsnak, hogy a vita és kivételesen ilyen hosszú lett, mert ez tisztázza és részben már tisztázta a helyzetet. A bekövetkezett változást, öszintén megvallja, örvendetesnek tartja, mert az új kormány elvi álláspontot foglalt el és erre helyezkedve jelent meg a parlament előtt. A megelőző kormányok az elvekkal nem törődtek és ennek volt következménye az a visszás, felforgatott állapot, mely eddig uralkodott.

A megelőző kormányok taktikával és hatalommal harcoltak az ellenzékkel és az ellenzék a rövidebbet huzta, mert nem volt sem taktikája, sem hatalma. Ha az új kormány elvi alapon áll, úgy a küzdelem méltányos lesz, mert elvek szállnak szembe elvekkal és az elvek harcában az ellenzéknek könnyebb lesz a dolga, mint volt eddig. Üdvözlí a kabinetet, a midőn erre a térre lépett. A másik nagy előnye a vita ilyen terjedelmes voltának, hogy alkalmat adott Apponyinak az állásfoglalásra komolyan, egész nyomatékkal. Azért fontos ez, mert sokan remélték, hogy Apponyi más álláspontot foglal el. Apponyi állásfoglalása lehűti azok reményét, akiknek reakzionarius éramlatukhoz szükségük volt Apponyi alakjára. Ezért is fontos ez a vita. Kijelenti, hogy Vajay egyházpolitikáját nem nyeljesli és az kiváló, de egyoldalú mivelttségéből következik. Korábban példákra hivatkozik, az egyház fők sokkal liberálisabbak voltak, mint a minő ma Vajay. Üdvözlí a kormány egyházpolitikáját, mert az a 48-iki program megvalósítását jelenti s azon programot, amelylyel szülő pártja legutóbb is a választók elé lépett. Egyébként pedig nem helyesli azt az elvet, amelyet hangoztattak, hogy a zsidó receptio felesleges.

Hegedűs Sándor: Polonyi!

Eötvös Károly... azzal az indoklással, hogy hozzák be az általános szabad választásgyakorlatot. Ez nem egészen helyén való felfogás.

Thaly Kálmán: De helyes! (Zaj.)

Eötvös Károly: Nem helyes, mert az állam törvényeivel ellenkező dogmájú vallásoknak nem szabad érvényesülniök.

Visontai Soma: A zsidók dogmái nem ellenkeznek az állam törvényeivel.

Thaly Kálmán: De titkot csináltak a dogmáitokból, azért nem kellett nekem! (Zaj. Elnök csöngtet.)

Eötvös Károly sürgeti a zsidók receptióját, mert az a jogélet és a közélet követelménye s ha annak szellemében oldják meg a fontos egyházpolitikai kérdéseket, úgy számíthatnak a jobboldalon a sikerre. (Helyeslés.) Nehány lapnak azon megjegyzésére felel ezután, mintha ő valami jó barátságban élne a kormányval és nem akar fegyverbarátságot Apponyival. Hogy ő a kormányval nem áll valami nagy barátságban, arról tegyen bizonyosságot maga a kormány. Ami Apponyit illeti, örömmel veszi, ha őt Apponyi és pártja követi, de szóló és pártja elveinél fogva nem követheti Apponyit. Apponyit fényes tehetségeinél fogva szívesen látná a kormányban, és még szívesebben szóló pártjában. De a fegyverbarátság lehetetlen az eltérő államjogi alpnál fogva. Nem akar bizni az a társzövetség, aki harcban megy ellenfelével s aztán, midőn az ellenfél békét köt a maga ellenfelével, a tatár szövetség kezéből kiszedi a fegyvert. Apponyi úgy is a fuzió előtt áll, mert különbség a kormány és Apponyi programja között lényeges már alig van s így Apponyinak nem is igen szükséges szóló fegyverbarátsága.

A garancia-törvényeket megelőzőleg a választások tisztaságát akarja biztosítottat látni, a mely a kuriai bírások által még nem érhető el. Nincs igazsága a miniszterelnöknek, a mikor őket az abdikáció politikájával vádolja. Nem ők, hanem a miniszterelnök van nyakig az abdikáció politikájában. Jut-e a magyarság érvényre a hadseregben, jut-e a külképviseletben. Míg más nemzetnek csak arra kell törekednie, hogy jogait tágítsa, szabadságát megővja, addig nekünk jogaink megvédésére és szabadságunk visszaállítására is kell törekednünk. A törvényjavaslatot nem fogadja el. (Zajos éljenzés és taps a szélsőbaloldalon. Kiáltások: Öt perc! Öt perc!)

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Apponyi contra Eötvös.

Szünet után szólott

Apponyi Albert gróf: Előtte szóló Eötvös Károly beszédjébe belevegyítette a pártok egymáshoz viszonyait s megemlítette az ő nevét is, erre nézve kíván reflektálni. Halával fogadja, hogy Eötvös teljesen elszalatta az aggodalmakat ama elvek tekintetében, a melyek az ő pártját a függetlenségi párttól oly mereven elválasztják. A mi a fegyverbarátságot illeti, kijelentheti, hogy reménye van, hogy ama kérdésekben, a melyekben közösen találkoznak, együtt fognak haladni. Eötvös a násznagy szerepét játszotta közte és a kormány közt, a mikor azt mondta, hogy szóló és a kormány közt elvi különbség nincs. Szóló pártja elvi alapon áll s csak ha ezek az elvek elfogadhatnának, gondolhatna fuzióra. Addig, míg az ő programját nem fogadják el, addig helyén marad. (Helyeslés a baloldalon.)

Eötvös contra Apponyi.

Eötvös Károly kijelenti, egy szóval sem érintette, mintha a nemzeti pártot személyes ambíció vezérelné, ő meg van győződve, hogy az egyesülés meg fog történni, akár meg fognak valósulni a személyes aspirációk, akár sem. (Zaj.)

Beöthy Akos: Mi jogosítja fel a képviselő urat a föltevésre?

Eötvös Károly rosszul fejezte ki magát, azt akár a nemzeti párt egyedül, akár másokkal együtt fogja azt a programot megvalósítani. Szólónak nincs pártja, csak párthoz tartozik. A függetlenségi pártot célok vezetik, emberek nem, nem is vezethetik, még Kossuth Lajos sem, hanem a nemzet

Thaly contra Eötvös.

Thaly Kálmán is konstatalja, hogy a függetlenségi pártnak nem volt vezére. Hivatkozik, hogy Irányi Dániel, a függetlenségi párt vezére (Kiáltások: Hát még is volt pártvezér. Derűtségek.)

Thaly Kálmán: Őt annak tartja. Szól a zsidók receptiójáról. Teljesen megoldva látná ezt a kérdést a teljes vallásszabadság megalkotásában. Azt hiszi, hogy egy vallásfelekezeti kiváltságolása elodázná a nagy kérdést s ha még is ezt a receptiónális tör-

vényt terjesztene be a kormány, úgy kívánatos volna, ha a zsidók ugyanazon kötelezettségnek vettetének alá, a minőnek alávetették annak idején a reformátusokat. Mert nem tudjuk, hogy mi a különbség a verlog és az orthodox felekezet közt. A javaslatot nem fogadja el, hanem pártolja Helfy határozati javaslatát. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

A vitát befejezték s ezután Hegedűs Sándor előadó mondta el nagy hatású zárbeszédét.

Budapest, november 28. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Majd Helfy Ignác szólott, kérve határozati javaslatának elfogadását. A ház nagy többsége az indemnitit általánosságban elfogadta, ezzel elvetve Helfy javaslatát. A javaslatot részleteiben holnap tárgyalják.

Táviratok.

A képviselőház munkarendje.

Budapest, november 28. (Saj. tud. táv.) Egy lapnak azon hire, mintha azonnal az indemnitati-javaslat elintézése után bezárnák az országgyűlés mostani ülésszakát, a Bud. Corr. értesülése szerint téves. Az indemnitati-javaslat elintézése után a mostani ülésszakban még a vaskapu-csatorna további leemélyítésének költségeiről szóló és még két kisebb törvényjavaslatot fognak tárgyalni.

A szabadelvűpártból.

Budapest, nov. 28. (Saj. tud. távirata.) A szabadelvűpárt több tagja, mint értesülünk, a párt elnökségét értekezlet tartására kérte fel azon nyilatkozat tárgyában, melyet a pártnak Atzél Béla bárónál gyűlésező tagjai a tegnapi lapokban közreadtak. E nyilatkozat a párt tagjainak jelentékeny részénél egyáltalán nem találkozott helyesléssel. A nyilatkozat második és harmadik pontját igen sokan merőben összeegyeztethetlenné tartják az első pontban Wekerle miniszterelnök iránt kifejezett bizalommal. A mi különösen a nyilatkozat harmadik pontját illeti, annak valódi értelme iránt, úgy látszik, maguk az illető képviselők sincsenek egy nézetben. Egyik részök a nemzeti párttal való fúzióra irányuló óhaját kifejezését látja benne, vannak azonban olyanok is, kik — a cloture behozatalának sürgetését akarják alatta érteni. Wekerle programjával „mindenben egyetértenek az illető képviselők, mondja a nyilatkozat s mégis olyanok is vannak a b. Atzél Bélánál gyűlésező képviselők közt, a kik határozottan ellenzik a kötelező polgári házasságot, a mi tudvalevőleg egyik fő pontját képezi a miniszterelnöki programnak. Szóval az egész nyilatkozat benső ellentmondásokban laborál s már ezért is alig tarthat számot komoly politikai jelentőségre.

A belügyi államtitkár.

Budapest, nov. 28. (Saj. tud. táv.) A Bud. Corr. illetékes oldalról fel van hatalmazva annak kijelentésére, hogy az a hir, mintha Hieronymi Károly belügyminiszter Tallián Béla főispánt a belügyminisztérium második államtitkárává szemelte volna ki, sőt ez állással meg is kínálta volna, semmi tényleges alappal sem bír.

A lipótvárosi mandátum.

Budapest, nov. 28. (Saj. tud. távirata.) A főváros lipótvárosi választókerülete

Wahrmann Mór elhunytá olytán elvesztvén képviselőjét, máris megindultak az új képviselő kijelölésére nézve a kombinációk. Mint halljuk, több oldalról kifejezést nyert az a nézet, hogy a főváros lipótvárosi választókerületében Hieronymi Károlyt léptessék fel szabadelvűpárti képviselőjelöltnek.

Forgalomba jöttek különben, mint eshetőleg jelöltek, a következő nevek is: haraszi Jellinek Henrik, Gajári Ödön, Mezei Mór, Ullmann Sándor, Weisz Berthold, Bródy Zsigmond, Krausz Lajos, Friedmann Bernát dr.

Krajtsik nyilatkozata.

Budapest, november 28. (Saj. tud. táv.) Krajtsik Ferencz képviselő nyilatkozatot tesz közzé, amelyben kijelenti, hogy olyan mozgalmat, melynek éle akár Tisza Kálmán, akár Szilágyi Dezső személye akár a szabadelvűpárt egysége és szolidaritása ellen irányul, soha nem helyeselt és olyanhoz csatlakozni nem óhajt.

A idei Koczán-pályázat.

Budapest, novemb. 28. (Saj. tud. táv.) A Koczán-pályázatot az akademián Várdy Antal nyerte „Paritás” című történelmi darabjával.

Megszüntetett rendeletek.

Budapest, november 28. (Saját tud. táv.) A járványbizottság ma elhatározta, az összes kolerára vonatkozó tilalmak megszüntetését.

A szegedi szabadelvűpárt gyűlése.

Szeged, november 28. (Saj. tud. táv.) Az eleső kerületi szabadelvűpárt gyűlést tartott, melyen Tisza Lajos grófot képviselőjelöltnek kikiáltották.

A függetlenségi párt még nem állított jelöltet.

Taaffe a királynál.

Bécs, nov. 28. (Saj. tud. távirata.) Ő Felsege tegnap fogadta Taaffet kihallgatáson, ki azon benyomással távozott az uralkodótól, hogy ez jó néven venné a bensőbb kapcsolatot a baloldallal. A tegnapi minisztertanács kimondta, hogy hajlandó erős, tömör többséget szervezni.

A „Kreitzzeitung” véleménye.

Berlin, nov. 28. (Saj. tud. távirata.) A „Kreitzzeitung” vezércikkben méltatja Magyarország új minisztériumát s föltétlenül elismeri az új miniszterelnökben nem csupán a komoly, objektív törekvést, hanem a tehetséget, energiát, munkaerőt is. Kiemelendő ezen cikkből a következő rész: „Az új minisztériumot az ellenzék is aránylag jól fogadta, mert biztosítást kapott az iránt, hogy az új kormány gondoskodni fog a szabadság érvényesítéséről, a választások tisztántartásáról. Ugy Wekerle, mint Hieronymi szava bizalommal találkozott. Wekerle jövője lényegesen függ attól, hogy mennyire bír majd hü maradni saját, önzetlen természetéhez, hogy mennyire bírja majd távol tartani magát pártjának sokféle, többnyire tisztátalan befolyásától. A hízogók nem fognak elmaradni. — Magyarország és Osztrák-Magyar monarchia érdekeiben szabad remélnünk, hogy Wekerle minisztériuma többet ér, mint pártja.”

Elsülyedt hajó.

Hamburg, november 28. (Saj. tud. táv.) Az Ejszaki tengeren egy nagy személyszállító gőzhajó elsülyedt. Több száz ember életét vesztette.

Elfogott anarchista.

Páris, nov. 28. (Saj. tud. távirata.) Német anarchistát elfogták. A legutóbb merénylet elkövetésével van gyanúsítva.

Hirsch balesete.

Páris, november 28. (Saját tud. táv.) Hirsch bárót vadászat alkalmával baleset érte, melynél karján súlyosan megsebesült.

A fagy és a kolera.

Graudenz, nov. 28. (Saját tud. távirata.) A Visztula befagyott, úgy, hogy a jégtől nem lehet rajta hajózáni. Száraz a jégtől czukorral és gabonával megrakott tartályok kénytelenek. A kolera-járvány miatt kirendelt hajót most már felmentés ellenőrzési kötelessége alól.

Közgazdaság.

— A vetések állása és a mezőgazdasági állapot november 13-tól november 26-ig, a földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint következő volt. A hosszantartó kedvező őszi időjárás hatása alatt a növényzet az utóbbi időben is szépen gyarapodott, helyenkint a buza, rozs és repce is annyira buján nőtt, hogy sárlózni és legeltetni kell. A több vidéken elszaporodott egerrek jelentékeny kárt okoznak. Temes, Torontál, Abauj-Torna és Heves vármegyék egyes részeiben, végül a Duna jobb- és balpartján is több helyen egész táblákon tönkrementek a gabonaművek. A kivesztett vetést új maggal pótolják. Takarmány-hiányról szörvényszerűen panaszkodnak; a jószág az ország nagy részében még a legelőn künn jár, a hol meglehetősen jó fűvet talál. A gazdák szántanak a tavasziak alá, az őszi elvetésével nagybárá elkészültek már.

Szeszüzlet.

— November 28. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 60.—, kicsinyben 50.50 hordó nélkül, per 100 liter 1/4 beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Szerkesztői üzenet.

— K. Tódor (Budapest). Egész ügyesen meg van írva. Mi, itt a szerkesztőségben, tagadhatlanul kitűnően mulattunk rajta, mikor elolvastuk s e szórakoztatásért e helyen küldjük köszönetünket. De azért még sem fogjuk közölni, dacára a nekünk csinált reklamáknak, mielőtt bőségesen kijut a M. Hirlapnak s egy másik aradi lap éjjeli álmában megzavart munkatársainak is. Ön megtévedt kétségtelenül a címmele, ahová „tárczája” szánta. Ha mégis köti magát ahhoz, hogy a mi lapunk közölje: szives készséggel rendelkezésére állunk a nyílt-író rovásban, önkényértetődik, hogy illő fizetség mellett, ami iránt ha tetszik, érintkezésbe teheti magát kiadóhivatalunkkal.

Aradvárosi

Évadbérlet
60. szám.



színház.

Havibérlet
szület.

Kedden, 1892. évi november hó 29-én:

SZÉP HELENA.

Vig operette 3 szakaszban. Irták: H. Meilhac és Halévy. Zenéjét szerzette: Offenbach. Fordította: Latabár.

Kezdeté 7 órakor.

Felelős szerkesztő: Vásárhelyi Béla.

Pályázati hirdetmény.

Műhelyi fák szállítására.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1893. évben az alábbi táblázatban foglalt műfákat szükségelendő mennyiségnek is szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1893-ik évben szükségelt fákrol szóló részletes jegyzékek, melyekben a fának méretei és a mennyiségek kitüntetve vannak a m. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 73/75. sz. a. II. emelet), vagy

pedig üzletvezetőségeinknél megtekinthetők illetve megszerzethetők.

A részletes jegyzékek egyszersmind ajánlati mintáknak is használandók.

Amennyiben azonban a szállítási ügylet nem egy, hanem két évre kötötnék, akkor a szállítandó fákrol szóló jegyzékek a további évre a megelőző év november havában fognak szállítónak kiadatni. Megjegyezzük, hogy az 1894. évre megrendelendő mennyiségek az 1893. évi jegyzékben kitüntetett mennyiségeknél korlátlanul nagyobbak vagy kisebbek lehetnek és hogy ezeknek méretei az 1893. évre szóló jegyzékekben kitüntetett legnagyobb és legkisebb méretek (u. m. hosszúság, szélesség és vastagság illetve átmérő) határain belül a szükség szerint változtatnak.

A fának neve	Egység	Műhely						összesen	Jegyzet
		Északi fő-	Nyugoti	Kolozsvár	Piski	Szegedi	Pécsi		
I. Kemény fák:									
Vágott tölgyfa	m ³		202				28	230	
Tölgyfa palló	"		870				152	1022	
Gyertyánfa palló	"		7					7	
Erdei bükkfa palló	"	23	10					33	
Diófa palló	"		13					13	
II. Puhafák:									
Luczfenyő deszka	m ³			755	58			133.5	
Erdei fenyő deszka	"		392				102	494	
Erdei fenyő palló	"		716				115	831	
Hársfa palló	"		15					15	
Nyárfa palló	"				60	33		93	

Az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy az egyévre tényleg megrendelt köbméter vagy darab összmennyiségből a méretjegyzékben előforduló legkisebb és legnagyobb hosszúság, szélesség és vastagság illetve átmérő határain belül az illető szállítási év folyamán át még további 30 %-ot ugyanazon árak s feltételek mellett megrendelhesen, miből folyólag a nyertes szállítók megfelelő fakészletet tartani kötelesek.

A szállításhoz szükséges feltételek irányadók:

1. A szállítás az anyagok szállítása iránt fennálló 129381 | 91 számú általános valamint az a műhelyi célokra való műfák szállítására vonatkozó 139417 | 9. sz. különleges feltételek alapján eszközölendő.

A fent említett szállítási feltételek a pályázati határidőig az anyag és leltár beszerzési szakosztályánál és az üzletvezetőségeknél naponként a hivatalos órákban megtekinthetők vagy a megállapított vételár lefizetése mellett posta útján is megszerzethetők.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy a vonatkozó szállítási feltételeket ismeri és azokat a jelen határozmányok folytán szenvedett változtatások tekintetében vételével egész terjedelmében kötelezőknek elfogadja.

2. A pontosan megtartandó szállítási határidők az ajánlati mintaképen használandó mérő jegyzék végén vannak kitüntetve.

3. A műhelyi célokra való műfák bérmentve a m. kir. államvasutak valamely állomására szállítandók be, s e célból az ajánlatban a szállítási állomások pontosan kiteendők.

4. Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külszímmel: „Ajánlat épület és műfára a 157431-92 számhoz” 1892. évi december hó 20-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő, megjegyezvén, miszerint az értékpapírok a budapesti, illetve pécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tízennégy napnál nem régebb árfolyam szerinti értékben számítatnak, de névértéken fölül soha számításba nem vétetnek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5% készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1892. évi december hó 19-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő, megjegyezvén, miszerint az értékpapírok a budapesti, illetve pécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tízennégy napnál nem régebb árfolyam szerinti értékben számítatnak, de névértéken fölül soha számításba nem vétetnek.

Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlített az arról nyert letéti elismervény azonban nem csatolandó az ajánlatához.

Az ajánlati árak az ajánlati mintában kitüntetett egységek szerint számban és szóban tenndők ki.

Az esetben, ha ajánló a m. kir. államvasutaknak szükségletét több éven át kívánna szállítani, akkor ajánlatában ez valamint az egyévi szükségletre szóló ajánlati árakból való leengedés %-okban pontosan kitüntetendő.

5. Az ajánlat az említett műhelyek közül csupán egynek szükségletére is szólhat és bármely részmenyiségre is.

Az ajánlattevők az ajánlatukban kitüntetni tartoznak, hogy az ajánlott fákát usztatott vagy nem usztatott darabokból állítandják-e elő és hogy a fát mely erdőben fogják vágatni.

6. Ajánló cég ajánlatával az e feletti határozathozatalig kötdles felelősségben maradni.

7. Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig vagy táviratilag, vagy melyekben vakarások fordulnak elő, végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett figyelembe vételt egyáltalán nem igényelhetnek.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlók közt tekintet nélkül az arra szabadon választhasson, továbbá, hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti mennyiség szállítását is átengedhesse az esetben, ha részmenyiség elfogadása az illető ajánlatban világosan ki nem záratott és végre, hogy a cél elérésére bármely más irányu intézkedést is teheszen.

Budapest, 1892. november havában.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

14468. kh.

907 1-3

Hirdetmény.

A kolera-fertőzött helyekről érkező mindenemű küldemények elfogadása tekintetében a nagy közönségnél észlelhető és következményeire nézve több irányban kiszámíthatatlanul rossz hatású aggodalmas tartózkodás, valamint azon gyakori tapasztalat, hogy sokan a kolera-fertőzéstől való örökös és tulzott félelmük hatása alatt, még a tudvalevőleg nem fertőzött helyekről érkező tárgyakat is csak vonakodva, vagy épen nem veszik át; elegendhetlenül szükségessé teszi, hogy a közönség felvilágosítása és megnyugtatósa végett a valódi tényállást megismerve a megfelelő tanácsot úgy a közjónak, mint saját magának is jól felfogott érdekében kövesse. Ennélfogva a nagymélt. m. kir. belügyminiszteriumnak f. évi 83399. sz. a. kelt körrendelete értelmében tudomás és kellő tájékoztatás végett a következőket tesztem közhírré;

Mint hogy a kolera-fertőzéstől való félelemből kifolyólag számosan oly áruknak kiváltására is vonakodnak, amely áruk nemcsak hogy fertőző-

ellenállási képességükkel fogva a kolera terjesztésére alkalmatlanok, hanem még kolera fertőzés gyanújában álló helyről sem érkeztek, vagy ily vidéket sem érintettek, s minthogy ezen körülmények által nagy összeg kre menő közgazdasági veszteségek származnak, a kereskedelmi összeköttetések többé-kevésbé helyreépíthatatlanul veszélyeztetve vannak a kereskedelemnek és forgalomnak, ennek következtében megakasztásával, számos existenciának tönkretétele is veszélyeztetve van, mely által különösen a szegényebb sorsú néposztálynál a kár iránti ellenállási képesség is csökkentetik, s így számtalan és számtalanok azok a hátrányok, a melyek a veszély iránti indokolatlan félelemből származnak. Pedig azon tárgyak száma, melyek a kolera-ragály továbbvitelére egyáltalán alkalmasak, igen csekély és azok is csak az esetben, ha a ragályos anyaggal szennyezve lettek.

A magyar országos közegészségi tanácsnak is az egész művelt külföld legkiválóbb szakfőfainak és szaktestületeinek beható kísérletezés és bőséges tapasztalat alapjára fektetett szakvéleménye szerint a kolera-ragály elhurcolására egyáltalán alkalmas tárgyak a következők: rongyok, ócska fehér és ágynemű és ruhanemű, friss gyümölcs és zöldség, kaviár és nem bádogszelenczében conservált halak, nyers, nem tökéletesen száraz állati termékek, végül a vaj, lágy sajtok, a nyers tej.

A többi áruk legnagyobb része teljesen alkalmatlan a ragály továbbhurcolására, minthogy a kolera csirája életképességet száraz közegen csakhamar elveszti. Amennyiben tehát egyéb a fentebb fel nem sorolt árukról van szó: ezeknél legfeljebb csak a begöngyölésükre használt, néha nyirkos szalmának vagy egyéb szennyezett csomagolásnak 5% carbolvizzel vagy mészvizzel való fertőtlenítést, vagy megsemmisítést lehet indokolt és pedig annyival kevésbé szükséges magának a száraz áruknak megsemmisítése, fertőtlenítése vagy visszautasítása, mert az árukat az esetleges szennyezés ellen kellőleg megvédi a begöngyölés. Megjegyzendő még az ugynevezett ragályfogó vagy ragályvivő áruknak már a fenti összeállítás is igen szigorú, amennyiben azoknak egynemű válfaja olyan, hogy csak ideig-óráig képes a kolerassir rajta élőkódását fentartani.

Es bár némelyik nyugati állam (péld. Németország, Svájc, stb.) az újabb tapasztalatok alapján még a fenti lajstromot is lényegesen megrövidítette, mindazonáltal nálunk gondos elővigyázatból minden e tárgyaknak fertőzött helyről való behozatala, sőt elvitele is el van tiltva és szigorú ellenőrzés alá helyezvők.

Epen azért indokolatlan a bizalmatlanságot a felsoroltakon kívül még más egyéb árukra is kiterjeszteni és például levelek, hírlapok, kidolgozott bőrneműek, kifőzött zsirtalan és száraz szőr és sörtefélek, élesztő, új fehérnemű és ruhanemű és számtalan más tárgy ellenében is érvényesíteni.

Kelt Aradon, 1892. évi november hó 18-án a város kapitányi hivatala mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Szeged.

32633 szám.

910. 1-3.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak herkulesfürdői állomásán 1893. évi január 1-én megüresedő pályaudvar vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat nyitattik.

Mindazok, kik ezen vendéglői üzletet bérbevenni óhajtják, felhivatnak, hogy eziránt zárt ajánlatukat okmányokkal felszerelve egyszáz (100) forint bánatpénznek vagy készpénzben, vagy letétre alkalmas állampapírokban történt letéteményezéséről szóló pénztári elismervény meiléklésével a szegedi üzletvezetőséghez címezve legkésőbbben f. é. december 15-éig déli 12 óráig nyujtsák be.

A bánatpénz a m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál vagy királyi posta útján, de mindenesetre az ajánlattól elkülönítve helyezendő letétbe.

A zárt ajánlat borítékán szembetűnő módon irandó:

„Ajánlat a herkulesfürdői pályavendéglő bérletére.”

A bérletnek további feltételeiről a szegedi üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztálya nyujt kívánatra szóbeli felvilágosítást.

Az üzletvezetőség.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajthatónak Kovács János és neje végrehajtást szenvedő elleni 360 frt 96 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő és a nagy-kamarási 328. sz. tjkvben A.I. 1. 2. sor 1040., 775, 878. hr. sz. alatt a kir. kincstár nevére felvett ingatlanból végrehajtást szenvedetteket telekkönyvön kívüli tulajdonjoggal megillető ^{4800/1000} hold földbirtok haszonélvezeti jogára az árverést 1080 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1892. évi december hó 5-ik napján d. e. 9 órakor Nagy-Kamarás községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 108 frtot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényozikk 42-ik §-ában jelzett, árfolyama a szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályozás szerint.

Egyszersmind felhivatnak mindazok, a kik lefoglalt javak iránt tulajdoni, vagy másigényt érvényesíthetnek, igénykeresetüket, ha pedig a vételárból kielégítési elsőbbséget igényelnek, elsőbbségi bejelentéseiket az első ízben kitűzött határnap előtt annál bizonyosabban adják be, mert különben igényeik figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Aradon, a kir. törvényszéknél 1892. évi augusztus 18-án.

Vincze,

kir. tszéki albiró.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajthatónak M. Szántó János és neje végrehajtást szenvedő elleni 172 frt 10 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő és a nagy-kamarási 123. sz. telekkönyvben A.I. 2. 3. sor 1039. 777, 878. hrsz. alatt a kir. kincstári uradalom nevére felvett birtokból vétel útján tikkvön kívül végrehajtást szenvedetteket megillető ^{4800/1000} hold földbirtok és haszonélvezeti jogára és felülépitményekre az árverést 1000 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanság az 1892. évi december hó 3-ik napján d. e. 9 órakor Nagy-Kamarás községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanság becsárának 10%-át vagyis 100 frtot készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályozás szerint átsegélyt szolgáltatni.

Egyszersmind felhivatnak mindazok, a kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni, vagy másigényt érvényesíthetnek, igénykeresetüket, ha pedig a vételárból kielégítési elsőbbséget igényelnek, elsőbbségi bejelentéseiket az első ízben kitűzött árverési határnap alatt annál bizonyosabban adják be, mert különben igényeik figyelembe vétetni nem fognak.

Aradon, a k. tszéknél 1892. évi augusztus hó 18-án.

Vincze,

kir. tszéki biró.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város által 1893-ban szükségelt petroleumnak szállítása iránt folyó év december hó 5 én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

A szállítandó és a fiemei hitelbank részvénytársaság által gyártott elsőrendű amerikai, egy csillagu védjeggyel ellátott petroleumnak 100 kilónkénti kikiáltási ára 20 frt

Bánompénzül leteendő 50 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek költségvetés és tervek a gazdasági tanácsnoknál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1892. évi novemberhó 21-én tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső,

aljegyző.

1892 | 6. sz.

901. 3—3.

Hirdetés.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 1892. évi május 13-án 29226 | VI. sz. a. kelt rendelete nyomán az újra alakítandó **aradi kereskedelmi és iparkamara** beállítására választásra határidőül f. évi december hó 18. napja d. e. 9 óráig, d. u. 3-tól 6-ig a városház földszinti kistermében kitűzetik.

Választandó lesz a megválasztásra jogosult kereskedők közül 24, az iparosok közül szintén 24 tag, kik közül a legtöbb szavazatot nyerő 16—16 a kamarába azonnal belépő rendes tag, — s a többi 8—8 pedig póttag leendő.

Erről az 1868. évi VI. t. cz. 8-ik §-a szerint választási joggal bíró, és az Arad sz. kir. város területén lakó kereskedők és iparosok azzal értesítetnek, hogy a jogukat a fent kitett helyen és időben, szavazati-lapok beadásával gyakorolhatják.

A szavazati-lapokon csak az 1-től 24-ig bezárólag sorrendben írt vagy nyomtatott nevek tulajdonosai vétetnek figyelembe mint olyanok, kik szavazatot nyertek.

Kelt az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 10147 | 120. 1892. határozatával kiküldött központi bizottságnak 1892. évi november hó 16 napján tartott üléséből.

Institoris Kálmán,

közp. bizottsági elnök.

Radnai járás főszolgabírájától.

4614/1892.

933. 2—3.

Pályázati hirdetmény.

Berzova, Konop, Odvos, Kaprucza, Monorostia, Dumbravicza, Gross, Szlatina, Battucza, Govasdia és Gynlicza községekből alakított és esetleg egyes község kiválásának lehetőségével medosulható közegészségügyi körben Dr. Székely Albert halálával megüresült, és a rendszeresített éjjeli és nappali látogatási díjakon felül évi 700 frt fizetés és 200 frt uti átalánnyal javadalmazott és kézi gyógytár tartásra kötelezett Berzovai körorvosi állás választás útján betöltendő lévén, annak eszközésére határnapul folyó év decemberhó 12-én a Berzovai körjegyzői irodában d. e. 10 órakor kitűzöm.

Egyszersmind pedig — annak kijelentése mellett, hogy a körorvosi teendőket az 1876. évi XIV. t. cz. 145. §-a szabja meg — pályázni kívánókat felhívom, hogy törvény szerűleg felszerelt kérvényeiket ide legkésőbb a választást előző napon nyújtsák be.

Radna, 1892. novemberhó 22-én.

Csukay,

főszolgabíró.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1893. 1894. és 1895-ben szükséges nyomtatványok előállítására és szállítása iránt folyó év december hó 5-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár árjegyzék szerint.

Bánompénzül leteendő 100 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtést megelőzőleg nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek, a gazdasági tanácsnoknál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1892. évi november 21-én tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső,

aljegyző.

14223 | 892.

888 1—3

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége által 5387. 96 | 888. sz. a. hozott és a nagymélt. m. kir. belügyminiszterium 15193. Va. | 888. sz. intézményével jóváhagyott cselédjuttalmazási szabályrendelet 4. §-a értelmében ez évben egy 200 frtos cseléd kiházasítási díj lesz kiadandó.

Ezen összegben részesülhetnek törvényes házasságra lépésük alkalmával mindazon jó és hűséges magaviseletű havi vagy évi bér mellett szolgáló 18 évet betöltött, de 30 évet túl nem haladott helybeli vagy idegen illetőségű nő-cselédek, kik kizárólag vagy főleg a házban vagy a család egyes tagjainak szolgálatában teljesítendő munkára fogadtattak fel a Arad sz. kir. város törvényhatósága területén egyfolyában legkevesebb 8 éven át jól és hűségesen szolgáltak, erkölcsileg kifogás alá nem esnek és elszegődöttükkor az 1. §-ban érintett 10 krt befizették.

Jelentkezők közül előnyben részesülnek azok, kik a) egy helyben huzamosabb ideig szolgáltak, b) egyenlő minőség eselében összes szolgálati idejüket véve, legrégebben szolgálnak.

Azon nőcselédek, kik a kiházasítási összeg elnyeréséért pályáznak, kötelesek folyó év december havának 1-ő napjától kezdve 15-ig kérvényüket a kapitányi hivatalnál írásban beadni, vagy kérelmének jegyzőkönyvbe felvétele végett személyesen megjelenni.

A kérvényhez melléklendő folyamodó keresztlevele s mindazon hiteles okmányok vagy bizonyítványok, melyek alapján a kiházasítási összegért folyamodik.

A kérvényben megnevezendő továbbá a folyamodó leendő házastársának neve, foglalkozása és illetőségi helye.

A beadandó kérvények erre kinevezett bizottság által fognak tárgyalatni és a jutalom utalványozása végett a városi tanácshoz javaslattal fognak beterjesztetni.

Az illető jutalmazott tanácsai határozattal értesítetik, hogy a kiházasítási összeg kiutalványozását a tanácsnál kérelmezheti, és pedig a határozat kézbesítésétől számítandó 60 nap alatt az illető lelkészi hivatal által kiállított esketési bizonyítvány mellett, mely esetben a tanács a 200 frtot az illető alapból kiutalványozza.

Ha a fennebb kitett idő alatt az összeg kiutalványozása nem kéretilik, vagy jutalmazott a házasságot lelkészi bizonyítvánnyal nem igazolja, a jutalmazásra ajánlott igényét elveszti, mennyiben lehet a fennebb megszabott határidőt meghosszabbítani, azt időről időre meghatározni a tanácsnak van joga.

Ha ezen összegért senki sem folyamodna vagy jelentkezők közül a szabályok értelmében az összeget kiutalványozni nem lehetne, az, az alapon bent marad és jövő évben nem egy, hanem két 200 frtos díj fog az arra érdemes cselédnek kiosztani.

Kelt Aradon, szab. kir. város kapitányi hivatalánál 1892. november 15-én.

Sarlot Domokos,

főkapitány.